

©Borgis

Wspomnienie o prof. IWNiRZ, dr. hab. n. roln. Waldemarze Buchwaldzie (1962-2020)

Profesor IWNiRZ, dr. hab. n. roln. Waldemar Buchwald urodził się 26 sierpnia 1962 roku w Poznaniu. Studia wyższe ukończył na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na specjalności biologia środowiskowa. Pracę zawodową rozpoczął jako asystent-stażysta na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych macierzystej uczelni, a następnie został asystentem w Instytucie Roślin i Przetworów Zielarskich w Poznaniu, IRiPZ (obecnie Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich – Państwowy Instytut Badawczy). Pracę podjął w Zakładzie Botaniki, kierowanym przez śp. prof. dr. hab. Jana Kozłowskiego, przechodząc kolejne stopnie kariery naukowej w tym właśnie Zakładzie, choć na przestrzeni lat zmieniały się struktura organizacyjna Instytutu oraz nazwy poszczególnych jednostek. Pracę doktorską przygotowywał pod kierunkiem prof. Jana Kozłowskiego, a jej obrona miała miejsce w 1998 roku na Wydziale Ogrodniczym ówczesnej Akademii Rolniczej w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy). Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa uzyskał na podstawie dysertacji pt. „Charakterystyka biologiczna i fitochemiczna *Betonica officinalis* L. i *Salvia miltiorrhiza* Bunge w celu wprowadzenia ich do upraw zielarskich”. Dużą część prac wykonywał w Laboratorium Kultur Tkankowych IRiPZ, badając sposoby otrzymywania sadzonek szałwii czerwonokorzeniowej na drodze mikorozmnażania na potrzeby zakładania upraw polowych tego gatunku. W 1998 roku otrzymał stanowisko adiunkta, a od 1999 roku kierował Pracownią Ekologiczną, wchodzącą w skład Zakładu Botaniki.

W 2002 roku, w związku z przejściem prof. Jana Kozłowskiego na emeryturę, Profesor Waldemar Buchwald objął kierownictwo Zakładu Botaniki. W 2006 roku, w wyniku połączenia Zakładu Hodowli i Agrotechniki z Zakładem Botaniki, powstał Zakład Botaniki, Hodowli i Agrotechniki, którego kierownictwo powierzono prof. Buchwaldowi. Z kolei, po połączeniu IRiPZ z Instytutem Włókien Naturalnych, Profesor pełnił funkcję kierownika Oddziału Roślin Zielarskich (w latach 2009-2010), a następnie koordynatora ds. Roślin Zielarskich (2010-2011) w nowo powstałym Instytucie Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich (IWNiRZ).

Kolejnym krokiem w karierze naukowej Profesora Waldemara Buchwalda było uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych (2014 r.) na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na podstawie osiągnięcia naukowego pt. „Szałwia czerwonokorzeniowa (*Salvia miltiorrhiza* Bunge) – studium nad wprowadzeniem do uprawy, efektywnością otrzymywania związków biologicznie czynnych i aktywnością biologiczną wyciągów”. 1 maja 2014 roku otrzymał stanowisko profesora nadzwyczajnego IWNiRZ, a 1 października 2018 roku stanowisko profesora IWNiRZ. Zakładem Botaniki, Hodowli i Agrotechniki Roślin Zielarskich IWNiRZ kierował do chwili śmierci.

Profesor Waldemar Buchwald był wybitnym ekspertem w dziedzinie zielarstwa. Z entuzjazmem angażował się w liczne projekty, podejmując bardzo różnorodną tematykę badawczą z zakresu agrotechniki roślin leczniczych, ochrony ich zasobów naturalnych, biologii nasion, taksonomii oraz zmienności morfologicznej i fitochemicznej wybranych gatunków, a także ich aktywności biologicznej. We współpracy z innymi jednostkami naukowymi brał udział w badaniach farmakologicznych szałwii czerwonokorzeniowej *S. miltiorrhiza* i szałwii Przewalskiego *S. przewalskii*, jeżówki purpurowej *Echinacea purpurea*, różieńca górskiego *Rhodiola rosea* i różieńca Kiryłowa *Rh. kirilowii*, rozwaru wielkokwiatowego *Platycodon grandiflorum* oraz glistnika jaskółcze

ziele *Chelidonium majus*. Wiele troski poświęcał funkcjonowaniu Ogrodu Roślin Leczniczych IWNiRZ i pięknego Parku Podworskiego w Plewiskach koło Poznania. Był też kuratorem kolekcji rzadkich i chronionych roślin leczniczych.

Rośliną, której Profesor poświęcił szczególnie wiele uwagi, była szalwia czerwonokorzeniowa. Zainicjował badania nad tym gatunkiem i prowadził je przez szereg lat, analizując zagadnienia z zakresu jego biologii, aklimatyzacji i uprawy w polskich warunkach klimatyczno-glebowych, mikrorozmnażania, fitochemii oraz farmakologii.

Był autorem lub współautorem ponad 300 publikacji: artykułów naukowych, popularnonaukowych, komunikatów w materiałach konferencyjnych oraz książek i rozdziałów w monografiach naukowych. Był znanym i cenionym popularyzatorem wiedzy o zielarstwie, organizując kursy zielarskie, konferencje branżowe (w tym Sejmik Zielarski), prowadząc liczne wykłady, udzielając wywiadów itp. Mocno angażował się w działalność na rzecz Instytutu, był także wieloletnim członkiem Rady Naukowej Instytutu. Od 2009 roku do chwili śmierci pełnił funkcję redaktora naczelnego wydawanego przez Instytut kwartalnika „Herba Polonica”, a od 2010 roku zasiadał w jego Radzie Naukowej. Przez wiele lat był także członkiem Rady Redakcyjnej czasopisma „Postępy Fitoterapii”. Od 2005 do 2020 roku wchodził w skład zarządu Polskiego Komitetu Zielarskiego, a w latach 2009-2020 piastował funkcję wiceprezesa tego stowarzyszenia. Pełnił także funkcję prezesa Sekcji Fitoterapii Polskiego Towarzystwa Lekarskiego i przewodniczącego Sekcji Ogrodów Botanicznych i Arboretów Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Z kolei, w latach 2010-2013 był członkiem Krajowej Rady ds. Ochrony Roślinnych Zasobów Genowych.

Profesor Waldemar Buchwald był twórczym naukowcem o szerokiej wiedzy i różnorodnych zainteresowaniach badawczych, miłośnikiem zielarstwa i roślin leczniczych. W 2010 roku został uhonorowany Srebrnym Krzyżem Zasługi przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi w pracy naukowej i działalność na rzecz rozwoju Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich. Był także wyróżniony odznaką honorową „Zasłużony dla Rolnictwa” oraz medalem *In Plantas Magna Latet Virtus* przyznany przez kapitułę Polskiego Komitetu Zielarskiego za aktywność zawodową oraz promowanie polskiego zielarstwa i ziołolecznictwa. Dla nas był przede wszystkim cenionym współpracownikiem, życzliwym kierownikiem, kolegą, przyjacielem, dobrym człowiekiem. Odszedł od nas niespodziewanie, w pełni sił twórczych i planów na przyszłość.

Profesor Waldemar Buchwald zmarł 19 listopada 2020 roku. Został pochowany na Cmentarzu Junikowo w Poznaniu. Żegnamy Pana Profesora z wielkim smutkiem, a pamięć o Nim pozostanie w naszych sercach na zawsze. Będzie nam Go bardzo brakowało.

Niech spoczywa w pokoju.

Prof. W. Buchwald w Ogrodzie Roślin Leczniczych IWNiRZ-PIB w Plewiskach (fot. A. Forycka)

dr n. biol. Anna Krajewska-Patan
dr n. biol. Artur Adamczak